

Rettferdigjørelsen

Et menneske er et evighetsvesen. (Pred. 3,11). Tiden for det enkeltes liv her på jorden kan variere. Noen lever bare en kort tid, mens andre får mange år. Så sier Bibelen at ”det er menneskenes lodd én gang å dø, og deretter dom.” (Hebr. 9,27). Det kommer en dag for alle mennesker at vi skal stå for Gud og avlegge regnskap for sitt liv. ”Og jeg så de døde, små og store, stå for Gud, og bøker ble åpnet. Og en annen bok ble åpnet, som er livets bok. De døde ble dømt etter det som var skrevet i bøkene, etter sine gjerninger. Og hvis noen ikke ble funnet innskrevet i livets bok, ble han kastet i ildsjøen”. Åpb. 20,12,15.

Mange mennesker tenker at Gud vil se med velbehag på alle dem som gjør sitt beste i å lyde Guds lov. Han vil straffe onde gjerninger og urettferdighet, men han belønner gode gjerninger og et rettferdig liv. Dette er den religiøse tanke om hva det vil si at Gud rettferdiggjør. Som vi skal se på i det følgende er dette ikke Skriftens ord i hvordan Gud ser i nåde til en synder.

Hva er rettferdigjørelse?

”Rettferdigjørelsen betyr at Gud dømmer oss som om vi var Kristus, fordi han i sin tid dømte Kristus som om han var oss. Den som er rettferdiggjort står for Gud i Guds omdømme som Kristus står for Gud” (Øivind Andersen).

Dette betyr med ord at vi holder mål, og består prøven når Gud måler våre liv med sin målestokk. Gud frikjenner oss ved troen på Jesus. Det er en virkelig domsavsigelse hos den levende Gud som setter oss fri for Jesu skyld. Det betyr at Gud har ingenting å utsette på det menneske. Alt er i orden. Vi står for Gud som en som aldri har gjort noen synd. Kort sagt: En står fullkommen for Gud. Hebr.10,14 - Kol,1,22.

Trodde på løftet

Vi leser i Rom.4.1-3 *”Hva skal vi da si at vår far Abraham oppnådde etter kjødet? Dersom Abraham ble rettferdiggjort på grunn av gjerninger, da har han jo noe å rose seg av. Men det har han ikke for Gud. For hva sier Skriften: Abraham trodde Gud, og det ble tilregnet ham som rettferdighet.”*

På hvilken måte ble Abraham et Guds barn? Han ble rettferdiggjort ved å høre et budskap. *”Abraham, deres far, frydet seg til å se min dag. Og han så den og gledet seg”* Joh.8,56. Her ser vi hva målet var for Abrahams tro. Han gledet seg over Kristus. Abraham ble rettferdiggjort ved å stole på Guds løfter om Messias. Vi forstår at det var ikke hvilken som helst tro Abraham hadde, men det var en tro på Jesus. Abraham ble frelst ved å tro på Jesus som skulle komme. Vi blir frelst ved å tro på Jesus som er kommet. Men det er den samme frelseren vi hele tiden snakker om. Det er ikke sant at vi i den nye pakt blir frelst ved troen på Jesus. Mens de i den gamle pakt blir de frelst ved gjerninger. Det var ikke Abrahams lydighet mot Gud som gjorde han til et Guds barn, men det står at han *”trodde Gud”* Hva betyr det? Det løftet som Abraham trodde på, inneholdt evangeliet om Kristus.

”Gjelder nå denne saligprisning de omskårne, eller gjelder den også de uomskårne? Vi sier jo at troen ble regnet Abraham til rettferdighet. Hvordan ble den så tilregnet ham? Skjedde det etter at han var blitt omskåret, eller da han var uomskåret? Ikke da han var omskåret, men da han var uomskåret.” Rom. 4,9f.

Her sies det at troen ble regnet Abraham til rettferdighet før hans omskjærelse, slik at troen ikke var betinget av omskjærelsen. Det vil si, noe han måtte gjøre først.

Abraham ble omskåret da han var 99 år gammel. (1.Mos.17.24). Den gang var Ismael 13 år (v.25), men allerede før Ismaels fødsel ble Abrahams tro regnet ham til rettferdighet. 1.Mos.15.6. Abraham ble rettferdiggjort mer enn 13 år før omskjærelsen.

Abraham var ikke rettferdiggjort i seg selv. Han var en synder som oss alle. Men uten en eneste god gjerning å komme med, satte han sin lit til Jesus, som sin eneste frelser. Når det gjelder oss som ikke kan sammenlignes med Abraham, hjelper heller ikke våre gjerninger noe innfor Gud. Vi må også frelses av bare nåde for Jesu skyld.
”Abraham trodde Gud, og det ble tilregnet ham som rettferdighet.”

Hva får vi i rettferdigjørelsen?

Mange kristne ser ikke alltid klart hva de egentlig eier i frelsen. Med det mener jeg at de nok klynger seg til Jesus som sin frelser. De har et vist kjennskap til hva det dreier seg om. Loven er blitt deres *”tuktemester til Kristus,”* og de har erkjent at de må ha Jesus som sin eneste frelser. Likevel er det noe mangelfullt over deres kristenliv. De gleder seg bare over at deres synder er tatt bort, og at de ikke har mer skyld ovenfor Gud. *”Han utslettet skyldbrevet mot oss, som var skrevet med bud, det som gikk oss imot. Det tok han bort da han naglet det til korset.”* Kol.2,14. Men det er viktig å understreke at dette er bare den ene siden. På en forenklet og litt skjematisk måte kan vi illustrere dette med bilde av en tavle som du har i ditt hjerte. På den tavlen står alle dine synder oppskrevet. Så blir de slettet ut. Ikke fra din erkjennelse, eller fra din natur. Men de blir slettet ut fra Guds øyner, så de aldri finnes mer. Hva er du blitt da? Da er du blitt frifunnet. Mange kristne er fornøgd med det. Men saken er at den tavlen blir ikke stående tom. Det skrives noe inn på den. Hva skrives inn? Jesu kjærlighet, lydighet, hans oppfyllelse av loven. Kort sagt hele Jesu liv, (Kol.3,4) skrives inn på din hjertes konto, så det blir ditt. Du har ikke bare kommet i en nøytral posisjon i forhold til synden ved at den er tatt bort. Men hele Jesu liv er ditt. Rettferdigjørelsen er at du i Guds høyesterett erklæres rettferdig som den som har oppfylt hele loven. (Mt.5.17). Dette har skjedd på grunn av ens rettferdighet, ens lydighet, nemlig Jesus. Rom.5.19.

Luther har her et ypperlig bilde på rettferdigjørelsen. *”Kristus og den troende sjel er som mannen og hustruen i ekteskapet. Alt det som mannen eier, tilhører fra ektepaktens stiftelse hustruen, og alt hva hustruen er, tilhører mannen. På den måten tilhører vel den troendes synder og vanære, skrupelighet og skyld den Herre Jesus. Men Kristi rettferdighet og ære, hellighet og lovoppfyllelse tilhører den troende”*

”Tårnopplevelsen”

Luther hadde sine tungsindige grublerier om utvelgelse til fortapelse, og om Guds nådevalg. Luther grublet mye over det bilde han hadde av Gud som en streng og hard dommer. Han hadde ikke fred med Gud.

I 1507 blir han ordinert til prest. 1512 ble han doktor og professor i bibelteologi ved universitetet i Wittenberg.

En kveld, antakelig i 1518, (noen Luther- forskere sier 1512-15), Årstallet skal være noe uvisst, hadde Luther det som i ettertiden har blitt kalt *”Tårnopplevelsen”* Han satt i studerkammer i tårnet i Augustinereremittenes kloster i Wittenburg, og arbeidet med Bibelen. Det var særlig de to versene i Romerbrevets første kapittel, vers 16 og 17, som viste seg å bli nøkkelen til løsningen av Luthers personlige troskrise.

Plutselig slo det han at *”Guds rettferdighet”* måtte bety at Jesus sonet all synd for menneskene da han ble ofret på korset. Derfor skulle ikke menneskene sone for sine synder, men be om tilgivelse for dem. Frelsen var en gave fra Gud, ikke noe du kunne kjøpe gjennom avlatsbrev. Han fikk til dette hjelp av de to likelydende vers 2 i Salme 31 og 71 : *”Frels meg ved din rettferdighet”*. Han innså at den rettferdighet han tidligere trodde Gud krevde av ham for å bli frelst, var en rettferdighet som Gud tvert i mot skjenket ham gjennom Jesus. Tårnopplevelsen betydde slutten på Luthers lange liv som religiøs grubler.

Verdensrettferdiggjørelse

Jesus har sonet all verdens synd, tatt bort fiendskapet mellom Gud og mennesker og stiftet fred. (1.Joh.2,2). Det har skjedd en gang for alle. Same hvem du er, hva du har gjort, hvordan du har stelt deg. Jesus er død for deg. Han tok på seg ansvaret for alle dine synder, og han levde ditt liv. Dette gjorde Jesus for deg, selv om du ikke tror på ham, og har forkaster ham. Denne soning for synd og fred med Gud rekker Gud menneskeslekten. Rettferdiggjørelsen ved tro er tilegnelsen av denne gave hvor synderen blir frikjent av bare nåde. Det skjer utelukket med hvert menneske enkeltvis, og hver gang en synder kommer til troen. Rom.5.1 - Fil.3.9.

Vi synger i en sang: *"...og du ble tilgitt på Golgata"* Dette syn vil vi sterkt advare imot, for dette lærer ikke Skriften. Det er sant at da Jesus døde for våre synder, tok han *all verdens synd* på seg. Vi har derimot ingen rett til å si at da ser Gud ikke lenger noen synd i verden, og at verden har fått syndenes forlatelse.

Skriften skjelner meget nøye mellom at Gud har forsonet verden med seg i en Stedfortreder ved å framstille alle i én, og at de er blitt rettferdiggjort for Gud.

Vi skal undersøke et sted som kan få en til å tenke på verdensrettferdiggjørelse. *"fordi Gud i Kristus forlikte verden med seg selv, så han ikke tilregner dem deres overtredelser"* 2.Kor.5.19. Ved første øyekast kan vi tenke at her lærer apostelen verdensrettferdiggjørelse. Men det gjør han ikke. Legg merke til at det står; *"dem,"* det vil si, de troende, og ikke den, som viser hen til verden. Denne begrensning legges inn, for å vise at det er kun de som tror på Jesus, som er rettferdiggjort.

Forskjellige avveier angående rettferdiggjørelsen

a) Katolsk forståelse av rettferdiggjørelsen

Flere hevder at katolikkene og lutheranere er kommet nærmere hverandre når det gjelder forståelsen av hva rettferdiggjørelsen er. Det ble for en tid tilbake utarbeidet en Komité av katolske og lutherske teologer som skulle utrede dette spørsmål. Det ble også lagt frem et dokument, der en var stort sett enig om dette spørsmålet.

Saken er nemlig en helt annen. I Tridentinertkonsilet kap.14 can.11 og 12 (katolske kirkes bekjennelse) står det at *"hvis noen sier at mennesket blir rettferdiggjort enten alene ved tilregning av Kristi rettferdighet eller alene ved tilgivelse av syndene, med utelukkelse av nåden og kjærligheten som er utgytt i deres hjerte ved Den Hellige Ånd og forblir i dem, eller at den nåde ved hvilken vi blir rettferdiggjort bare er Guds yndest, han være anathema"* Det vil si, satt i bann. Dette er sterke ord!

"Enhver kan se at motsetningen mellom katolsk og evangelisk syn er total. Den tro som vi bekjenner som nok til frelse blir lyst i bann av den katolske kirke. Etter Luthersk syn er rettferdiggjørelsen en frifinnelsesdom for himmelens domstol, idet Gud tilgir den synder som setter sin lit til Jesus, og tilregner ham Jesu rettferdighet. - Etter katolsk lære er rettferdiggjørelsen en helbredelsesprosess, slik at et menneske gradvis forvandles så han blir mer og mer rettferdig" (Carl Fr. Wisløff).

Når jeg en gang skal stå for Gud, da er det bare et spørsmål som er aktuelt: Hva skal jeg møte Gud med? Er det med min lydighet, min helliggjørelse? Nei! Nåden er ikke avhengig hvor langt jeg er kommet i min helliggjørelsen.

Det er nemlig skjedd en forløsning, der prisen er betalt. *"ikke med blod av bukker og kalver, men med sitt eget blod gikk han inn i helligdommen én gang for alle, og fant en evig forløsning."* Hebr. 9,12. Her leser vi hva betalingsmiddelet var. Det var hans eget blod. Det er heller ikke min store og sterke tro som er avgjørende for hvordan min frelse er. I Rom.5.1 står det at vi *"er rettferdiggjort av tro"* Men i 5.9 står det at vi *"er rettferdiggjort ved hans blod"* Av dette forstår vi at det er ikke troen i seg selv som frelser og rettferdiggjør. Det skjer kun ved forsoningen i Kristi blod.

b) Frank Mangs rettferdiggjørelses lære

Misjonsforbundets predikant Frank Mangs skriver i sin bok *"synd og sannhet"* utkommet i Oslo 1935. På side 46f skriver han følgende:

"Når Gud gjennom Kristi blod ser på det onde, urene hjerte, anser han det for rent. Kristus er ren i mitt sted, og når Gud ser meg gjennom Kristus blir selve ormeskjulet en Herrens helligdom. Jeg tenker på, om en husmor er tilfreds med en slik lære (nemlig læren om tilregnet renhet) idet praktiske liv. På bordet ligger en duk, som er skitten. Er hun tilfreds med å ta et par fargede briller på, for at hun ikke skal se flekkene på duken? Er hun tilfreds med å innbille seg, at duken er ren, selv om hun vet at den i virkeligheten er skitten?"

Nei, på ingen måte! Hun tar såpe og vann og bearbeider duken til den er ren. Da er hun tilfreds, men ikke før. Tror du renhetens og sannhetens Gud er mindre nøye? Aldri! Et rent hjerte betyr ikke bare en teoretisk renhet, men en praktisk renhet"

Her blandes rettferdiggjørelse og helliggjørelse. Her skilles det ikke mellom nåden og nådens virkninger. Gjentatte ganger hører vi fra forskjellige hold at skal et menneske være rettferdig, og ha det rett med Gud, så må jeg ha et *rent* hjerte. Det er sant at det står i Mt.5,8: *"Salige er de rene av hjertet, for de skal se Gud."* Hva betyr egentlig et rent hjerte? Det betyr *ikke* et syndfritt hjerte. Det betyr et gjenfødt hjerte som tilhører Gud, som Den Hellige Ånd bor i. Det betyr et hjerte som er oppriktig, som er av sannheten. Jfr. Sal 86,11. Jfr. Salme 7,11.

c) Den Haugianske Bevegelsen

Matheus Holte (f.1901) var en aktiv forkynner innenfor den gammellutherske/haugianske bevegelse som tidligere bar navnet *"Hauges Venner"*, nå Den Haugianske Bevegelse. I 1981 utgav han boken *Rettferdiggjørelsen* (Eget Forlag). Hele boken er et eneste stort oppgjør med det han kaller den nyevangelisk/rosenienske åndsretninger, som Carl O. Rosenius, Ole Hallesby, Olav Valen-Sendstad og Carl Fr. Wisløff, der han stempler de som vranglærere som fører mennesker vill fra troen på Jesus.

Han skriver på side 13 og 14: *"Apostelen Peter vitner at "Åndens helliggjørelse til lydighet og Jesu Kristi blods bestenkelse" hører uløselig sammen. 1.Peter 1,2. Det vil si: Når den Hellige Ånd ved Ordet får føre oss inn i boten (får virke anger og tro!, så bestenkes vi med Kristi blod til syndsforlatelse. Slik rettferdiggjør Gud en synder. Så avgjort klar er frelsens vei. "Åndens helliggjørelse til lydighet" som er ensbetydende med en sann omvendelse (anger og tro) er altså vilkåret (betingelsen eller forutsetningen) for Jesu Kristi blods bestenkelse"*

På side 39 tar han et kraftig oppgjør med Rosenius, som han gjør ellers i boken, med at han taler altfor overfladisk når det gjelder syndenes forlatelse. *"Alle er dere jo Guds barn ved troen på Kristus Jesus."* Gal.3,26. Vi blir Guds barn av nåde, ved å ikke gjøre en eneste gjerning eller ved en fortjeneste fra vår side.

Da skriver Matheus Holte at *"Gjenfødselen blir ikke fullbyrdet hvis ikke en vakt synder tar det alvorlig med Guds vilje i lov og evangelium"*

Du skal legge merke til at budskapet hele tiden ligger på dette plan: *Hvis jeg – så skal Gud.* Hele tiden er det du selv som er i sentrum, du og din aktivitet. *Jeg må* ta det så og så alvorlig. *Jeg må* være lydig. En beveger seg hele tiden på lovens plan. Så lenge du hele tiden skal møte Gud med det du selv skal gjøre, så krever Gud fullkommenhet, intet mindre.

Langfredagsopplevelsen

Presten Peter Christian Trandberg (1832-1896) var Bornholmer. I 1860 kom han tilbake til Bornholm for å holde møter. Han var en vekkerøst. Han tordnet mot verdslige fornøyer, ytre synder og laster at folk måtte omvende seg fra det, og en oppfordring til å tjene Gud. Senere ble det samarbeid med smeden Christian Møller (1834-1907). Det var Møller som senere stiftet *"Bornholms forening til evangeliets fremme"*, nå Luthersk Missionforening i Danmark. Det skjedde i 1868.

Så hende det en dag da Christian Møller lå i sin seng og tenkte på hva han skulle preke over. Det var langfredag 1864 at ordet fra Rom.5,6 talte til Møller: *"For mens vi ennå var skrøpelige, døde Kristus til fastsatt tid for ugudelige."* Han sier selv om dette at *"det gjaldt de ugudelige, før end de selv var blevet mer fromme, varme og hyggelige"*

Den frelsen han hadde søkt, var allerede tilveiebrakt. Utenfor ham. Han skulle slippe å forbrede seg, før han ble verdig til nåden.

Da Møller fikk se dette, kom det også nye toner inn i hans forkynnelse. Vi skal *"stå som rettfærdige ved den enes lydighet."* Rom. 5,19. Han har oppfylt loven i mitt sted. Derfor er rettfærdiggjørelsen ikke noe mindre enn at *du* har gjort alt det som loven krever av deg. Jesus forandrer seg ikke, derfor er også min rettfærdighet uforanderlig.

Kristus har stått opp til vår rettfærdiggjørelse

Vi vil avslutte denne gjennomgangen av rettfærdiggjørelsen med Luthers forklaring til Joh.16,10: *"De kristnes eneste rettfærdighet, hvormed de kan stå rettfærdig for Gud, vinne syndernes forlatelse og det evige liv, er Kristi gang til Faderen. Likesom han for vår skyld kom ned fra himmelen og iførte seg vårt kjød og blod, er han også for vår skyld gått til Faderen. Han har seiret over synd, død og helvete og igjen inntatt sin plass ved Faderens høyre hånd. Derved har han forløst oss fra alt dette og skjenker oss syndernes forlatelse, kraft og seier over døden og djevelen.*

Vi kan ikke se den, heller ikke føle den, men må gripe den i tro på, hva Jesus selv har sagt: at han er vår rettfærdighet.

Det kan synes å være en underlig rettfærdighet, vi har å rose oss av. Så helt uten for oss selv, at vi ikke har gjort det ringeste for å oppnå den, og dog så helt og holdent vår, som om den skyldest vår egen fortjeneste. For fornuften er og blir det en gåte, men for troen går det ann å regne med den, bygge på den i anføkelsens mørke, finne sin trøst i den."

*"Det bedste menneske i sig
er døden værd, har synd utallig;
selv ringest kristen er i dig,
o, Jesus, helt retfærdig, salig.
Lov, ære, pris evindeligt!
Al salighed er blot i dig,
blot i dig"
(Carl O.Rosenius)*

